

На основу члана 16. став 1. Закона о заштити узбуњивача („Сл. гласник РС“ бр.128/14) и Правилника о начину унутрашњег узбуњивања, начину одрђивања овлашћеног лица код послодавца, као и другим питањима од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених („Сл. гласник РС“ бр.49/15), Управни одбора Института за педагошка истраживања, на основу члана 24. Статута, на својој VIII седници одржаној 02.12.2015. године, доноси

П Р А В И Л Н И К О ПОСТУПКУ УНУТРАШЊЕГ УЗБУЊИВАЊА

Опште одредбе

Члан 1.

Овим правилником уређује се поступак унутрашњег узбуњивања у Институту за педагошка истраживања из Београда, Добрињска бр.11/III (у даљем тексту Институт) у складу са одредбама Закона и Правилника.

Значење појединих појмова

Члан 2.

- 1) „Узбуњивање“ је откривање информације која садржи податке о кршењу прописа, људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због ког је поверено, опасности по живот, јавно здравље, везбедност, животну средину, као и ради спречавања штете великих размера. Информација може да садржи потпис узбуњивача и податке о узбуњивачу. Послодавац и овлашћени орган дужни су да поступају и по анонимним обавештењима у вези са информацијом, у оквиру својих овлашћења.
- 2) „Узбуњивач“ је физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, коришћењем услуга државних и других органа, носилаца јавних овлашћења или јавних служби, пословном сарадњом и правом власништва.
- 3) „Унутрашње узбуњивање“ је откривање информације послодавцу.

Поступак покретања унутрашњег узбуњивања

Члан 3.

Поступак унутрашњег узбуњивања започиње достављањем информације послодавцу, односно лицу овлашћеном за пријем информација и вођење поступка у вези са узбуњивањем.

Достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем врши се лицу овлашћеном за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем врши се писмено или усмено.

Достављање информације

Члан 4.

Писмено достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем може се учинити непосредном предајом информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, обичном или препорученом пошљом као и електронском поштом, на имејл лица овлашћеног за пријем и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем, уколико постоје техничке могућности.

Ако је допис упућен електронском поштом, као време подношења сматра се време које је назначено у потврди о пријему електронске поште.

Уколико се достављање писмена о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем, врши обичном или препорученом пошљом, односно електронском поштом, издаје се потврда о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем. У том случају се као датум пријема код препоручене пошљке наводи датум предаје пошљке на пошти, а код обичне пошљке, датум пријема пошљке код послодавца.

Обичне и препоручене пошљке на којима је означено да се упућују лицу овлашћеном за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем код послодавца или на којима је видљиво на омоту да се ради о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем, може да отвори само лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Потврда о пријему информације

Члан 5.

Уколико се достављање информације врши непосредном предајом писмена или усмено, саставља се потврда о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем и то приликом пријема писмена, односно приликом узимања изјаве од узбуњивача.

Потврда о пријему информације у вези са узбуњивањем треба да садржи следеће податке:

- кратак опис чињеничног стања о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- време, место и начин достављања информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- број и опис прилога поднетих уз информацију о унутрашњем узбуњивању;
- податке о томе да ли узбуњивач жели да подаци о његовом идентитету не буду откривени;
- податке о послодавцу;

Потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Потврда о пријему информација у вези са унутрашњим узбуњивањем може садржати потпис узбуњивача и податке о узбуњивачу, уколико он то жели.

Записник о усмено достављеној информацији

Члан 6.

Усмено достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем врши се усмено на записник.

Записник садржи:

- податке о послодавцу и лицу које саставља записник;
- време и место састављања;
- податке о присутним лицима;
- опис чињеничног стања о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем, податке о времену, месту и начину кршења прописа из области радних односа, безбедности и здравља на раду, људских права запослених, опасностима по њихов живот, здравље, општу безбедност, животну средину, указивање на могућност настале штете великих размера и друго;
- примедбе узбуњивача на садржај записника или његову изјаву да нема примедбе на записник и да се у потпуности слаже са његовом садржином;
- потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- печат послодавца.

Поступање по информацији

Члан 7.

Лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем дужно је да пре давања изјавље о информацијама у вези са унутрашњим узбуњивањем:

- обавести узбуњивача о његовим правима прописаним Законом, а нарочито да не мора откривати свој идентитет, односно да не мора потписати записник и потврду о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- поучи узбуњивача да своје информације у вези са унутрашњим узбуњивањем даје под пуном материјалном и кривичном одговорношћу, те да давање лажног исказа представља кривично дело предвиђено одредбама Кривичног законика.

Члан 8.

У случају анонимних обавештења, поступа се у складу са Законом.

Послодавац не сме предузимати мере у циљу откривања идентитета анонимног узбуњивача.

Члан 9.

По пријему информације, послодавац је дужан да по њој поступи без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема информације.

У циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, предузимају се одговарајуће радње, о чему се обавештава послодавац као и узбуњивач, уколико је то могуће на основу расположивих података.

Послодавац се обавезује да предузме све расположиве радње и мере у циљу утврђивања и отклањања неправилности на које указује информација, као и да обустави све утврђене штетне радње и отклони последице.

Члан 10.

Приликом вођења поступка унутрашњег узбуњивања, овлашћено лице које води поступка може узимати изјаве од других лица, у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, о чему саставља записник.

Записник садржи:

- податке о послодавцу и лицу које саставља записник;
- време и место састављања;
- податке о присутним лицима;
- опис утврђеног чињеничног стања поводом информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- примедбе присутног лица на садржај записника или његову изјаву да нема примедбе на записник и да се у потпуности слаже са његовом садржином;
- потпис присутних лица и лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- печат послодавца.

Информисање узбуњивача

Члан 11.

На захтев узбуњивача, послодавац је дужан да му пружи обавештење о току и радњама предузетим у поступку, као и да му омогући увид у списе предмета и да присуствује радњама поступка.

Члан 12.

По окончању поступка овлашћено лице:

- саставља извештај о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- предлаже мере ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње настале у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Члан 13.

Извештај о предузетим радњама у поступку о информацијама у вези са унутрашњим узбуњивањем из члана 12. тачка 1) овог правилника доставља се: 1) послодавцу 2) узбуњивачу.

Извештај треба да садржи:

- време, место и начин пријема информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- радње које су након тога предузете у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- која су лица обавештена о радњама предузетим у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем уз навођење датума и начина њиховог обавештавања;
- шта је утврђено у поступку о информацији, уз навођење конкретног чињеничног стања, да ли су утврђене неправилности и штетне радње као и њихов опис, као и да ли су такве радње изазвале штетне последице;
- потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- печат послодавца.

Члан 14.

Узбуњивач се може изјаснити о извештају о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем у року од 15 дана.

Предлагање мера

Члан 15.

На основу поднетог извештаја, лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем предлаже мере у циљу отклањања утврђених неправилности и начин отклањања последица штетних радњи насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем у року од 15 дана од дана достављања извештаја послодавца узбуњивачу.

Ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње настале у вези са унутрашњим узбуњивањем, могу да се предузму одговарајуће мере на основу извештаја из става 1. овог члана, о чему овлашћено лице доноси предлог мера.

Предлог мера ради отклањања неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем обавезно садржи:

- податке о послодавцу и лицу које саставља записник;
- време и место састављања;
- навођење и детаљан опис неправилности, штетних радњи и последица ових радњи у вези са унутрашњим узбуњивањем утврђених извештајем као и рокове за њихово извршење;
- образложење због чега се баш тим предложеним мерама отклањају утврђене неправилности и последице штетне радње настале у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- име лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- печат послодавца.

Право на заштиту узбуњивача

Члан 16.

Узбуњивач има право на накнаду у складу са Законом:

- ако изврши узбуњивање код послодавца, овлашћеног органа или јавности на начин прописан законом;
- ако открије информацију која садржи податке о кршењу прописа и др. у року од једне године од дана сазнања за извршену радњу због које врши узбуњивање, а најкасније у року од десет година од дана извршења те радње;
- ако би у тренутку узбуњивања, на основу расположивих података, у истинитост информације, поверовало лице са просечним знањем и искуством као и узбуњивач.

Члан 17.

Право на заштиту имају и повезана лица (супружник, ванбрачни партнер и друго лице које се интересно може повезати са узбуњивачем).

Да би имало заштиту као узбуњивач, повезано лице мора да докаже своју повезаност са узбуњивачем.

Повезано лице има право на заштиту као узбуњивач ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због повезаности са узбуњивачем.

Члан 18.

Лице које тражи податке у вези са информацијом има право на заштиту као узбуњивач ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због тражења тих података.

Члан 19.

Лице које је овлашћено за пријем информације дужно је да штити податке о личности узбуњивача, односно податке на основу којих се може открити идентитет узбуњивача, осим ако се узбуњивач не сагласи са откривањем тих података, у складу са законом који уређује заштиту података личности.

Свако лице које сазна податке из става 1. овог члана дужно је да штити те податке.

Лице овлашћено за пријем информације дужно је да приликом пријема информације обавести узбуњивача да његов идентитет може бити откривен надлежном органу ако без откривања идентитета узбуњивача не би било могуће поступање тог органа, као и да га обавести о мерама заштите учесника у кривичном поступку.

Ако је у току поступка неопходно да се открије идентитет узбуњивача, лице овлашћено за пријем информације дужно је да о томе, пре откривања идентитета, обавести узбуњивача.

Подаци из става 1. овог члана не семју се саопштавати лицу на које се указује у информацији, ако посебним законом није другачије прописано.

Члан 20.

Забрањена је злоупотреба узбуњивања.

Злоупотребу узбуњивања врши лице које:

- достави информацију за коју је знало да није истинита;
- поред захтева за поступање у вези са информацијом којом се врши узбуњивање тражи противправну корист.

Узбуњивање ако су у информацији садржани тајни подаци

Члан 21.

Информација може да садржи тајне податке.

Под тајним подацима из става 1. овог члана сматрају се подаци којим су у складу са прописима о тајности података претходно означени као тајни.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач је дужан да се прво обрати послодавцу, а ако се информација односи на лице које је овлашћено да поступа по информацији, информација се подноси руководиоцу послодавца.

У случају да послодавац није у року од 15 дана поступио по информацији у којој су садржани тајни подаци, односно ако није одговорио или није предузео одговарајуће мере из своје надлежности, узбуњивач се може обратити овлашћеном органу.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач не може узбунити јавност, ако законом није другачије одређено.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач и друга лица су дужни да се придржавају општих и посебних мера заштите тајних податак прописаних законом који уређује тајност података.

Забрана стављања узбуњивача у неповољнији положај и накнада штете

Члан 22.

Послодавац је дужан да, у оквиру својих овлашћења, заштити узбуњивача од штетне радње, као и да предузме неопходне мере ради обустављања штетне радње и отклањања последице штетне радње.

Послодавац не сме чињењем или нечињењем да стави узбуњивача у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, а нарочито ако се неповољнији положај односи на:

- запошљавање;
- стицање својства приправника или волонтера;
- рад ван радног односа;
- образовање, оспособљавање или стручно усавршавање;
- напредовање на послу, оцењивање, стицање или губитак звања;
- дисциплинске мере и казне;
- услови рада;
- престанак радног односа;
- зараду и друге накнаде из радног односа;
- учешће у добити послодавца;
- исплату награде и отпремнине;
- распоређивање или премештај на друго радно место;
- непредузимање мера ради заштите због узнемиравања од стране других лице;
- упућивање на обавезне здравствене прегледе или прегледе ради оцене радне способности.

Члан 23.

Забрањено је предузимати штетне радње.

У случајевим nanoшења штете због узбуњивања, узбуњивач има право на накнаду штет, у складу са законом који уређује облигационе односе.

Судска заштита

Члан 24.

Узбуњивач према коме је предузета штетна радња у вези са узбуљивањем има право на судску заштиту.

Судска заштита се остварује подношењем тужбе за заштиту у вези са узбуњивањем надлежном суду у року од 6 месеци од дана сазнања за предузету штетну радњу, односно 3 године од дана када је штетна радња предузета.

Завршне одредбе

Овај Правилник ступа на снагу даном објављивања на огласној табли Института.

Овај Правилник је објављен на огласној табли Института дана 03.12.2015. године.

Председник Управног одбора

Bošković
проф. др Сања Боковић